

ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์

ว่าด้วยการบริหารจัดการนิคมสหกรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๙

โดยที่เห็นเป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุง ระเบียบเกี่ยวกับกิจการของนิคม ตลอดจนการปกครองนิคม และกิจการอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ของนิคม ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและเพื่อให้การจัดนิคมสหกรณ์เป็นไปตามความมุ่งหมายของทางราชการ รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดที่ดินในพื้นที่นิคมสหกรณ์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๓๔ วรรคสอง มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารจัดการนิคมสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารจัดการนิคมสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

(๒) ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารจัดการนิคมสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารจัดการนิคมสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

“กอง” หมายความว่า กองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์

“ผู้อำนวยการกอง” หมายความว่า ผู้อำนวยการพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์

“สหกรณ์จังหวัด” หมายความว่า สหกรณ์จังหวัดที่สำนักงานนิคมสหกรณ์ตั้งอยู่

“ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์” หมายความว่า ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ที่จัดที่ดินในรูปแบบนิคมสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑

“การเกษตร” หมายความว่า การทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ประมง และให้หมายความรวมถึงการทำนาเกลือ กิจการที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์ต่อการเกษตรในเขตนิคมสหกรณ์ รวมทั้งการกระทำอย่างอื่นอันเกี่ยวเนื่องหรือเป็นปกติธรรมดาในการทำการเกษตรโดยทั่ว ๆ ไปด้วย

“นิคมสหกรณ์” หมายความว่า นิคมสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ หรือตามกฎหมายอื่น

“กิจการของนิคมสหกรณ์” หมายความว่า การใด ๆ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกนิคม และส่วนรวม รวมถึงเพื่อประโยชน์ของกิจการสหกรณ์ในเขตนิคมสหกรณ์

“สมาชิกนิคมสหกรณ์” หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งได้รับคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑

“สหกรณ์นิคม” หมายความว่า สหกรณ์ประเภทสหกรณ์นิคม ที่จัดตั้งขึ้นภายในเขตนิคมสหกรณ์

“สมาชิกสหกรณ์” หมายความว่า สมาชิกของสหกรณ์นิคม

“เงินรายได้นิคมสหกรณ์” หมายความว่า เงินที่นิคมสหกรณ์ได้รับ และอาจนำมาใช้จ่าย เพื่อประโยชน์แก่กิจการของนิคมสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ตลอดจนเงินรายได้ที่เกิดจากทรัพยากรธรรมชาติในเขตนิคมสหกรณ์ หรือเกิดจากทรัพย์สินของนิคมสหกรณ์ ไม่ว่าจะได้มาโดยวิธีใด หรือผลพลอยได้จากการดำเนินกิจกรรมในเขตนิคมสหกรณ์ รวมทั้งเงินบริจาคต่าง ๆ ซึ่งไม่รวมถึงเงินงบประมาณให้ถือว่าเป็นรายได้นิคมสหกรณ์

“กสน. ๓” หมายความว่า หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์

“กสน. ๕” หมายความว่า หนังสือแสดงการทำประโยชน์

หมวด ๑

การกำกับ ดูแล พื้นที่นิคมสหกรณ์

ข้อ ๕ สหกรณ์จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติต่าง ๆ ในเขตนิคมสหกรณ์ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ภายในพื้นที่จังหวัด ที่รับผิดชอบ รวมทั้งให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๖ ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์มีหน้าที่ดูแล ตรวจสอบ พื้นที่นิคมสหกรณ์ ตลอดจน การจัดการทรัพย์สินผลประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งกำกับ การใช้ประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ ที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามกฎหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดนิคมสหกรณ์

ในกรณีที่ไม่มีผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สหกรณ์จังหวัด มอบหมายให้ข้าราชการผู้หนึ่งผู้ใดภายในจังหวัดปฏิบัติหน้าที่แทนไปพลางก่อน

ข้อ ๗ ให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ จัดทำทะเบียนหรือบัญชีควบคุมพื้นที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าไม้ส่วนกลางของนิคมสหกรณ์ พื้นที่สงวนเพื่อกิจการนิคมสหกรณ์ พื้นที่ที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ ตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ให้เป็นปัจจุบัน โดยจัดทำตามแบบที่อธิบดีกำหนด และรายงานให้อธิบดีทราบทุกปี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ข้อ ๘ ให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์แจ้งผู้ไม่มีสิทธิครอบครองหรืออาศัยในที่ดินภายในพื้นที่นิคมสหกรณ์โดยชอบด้วยกฎหมายทราบและให้ออกไปเสียจากนิคมสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว อันจะเป็นการเสียหายต่อการจัดนิคมสหกรณ์และให้มีอำนาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนแทนอธิบดี เพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้บุกรุกที่ดินในพื้นที่นิคมสหกรณ์แล้วรายงานสหกรณ์จังหวัดเพื่อรายงานกรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ

ข้อ ๙ ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์เป็นผู้เรียกเก็บเงินเพื่อช่วยทุนที่รัฐบาลได้ลงไปในการจัดนิคมสหกรณ์รวมทั้งเงินรายได้ของนิคมสหกรณ์ และรายได้อื่นตลอดจนปฏิบัติตามประกาศ หลักเกณฑ์ และคำสั่งที่เกี่ยวกับการเงินตามที่อธิบดีกำหนด

การเก็บเงินเพื่อช่วยทุนที่รัฐบาลได้ลงไปในการจัดนิคมสหกรณ์ให้เก็บในอัตราไร่ละ ๒๐๐ บาท

ข้อ ๑๐ สหกรณ์จังหวัดมีหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือถึงหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือส่วนราชการอื่นใด ที่มีอำนาจอนุมัติ อนุญาตให้ดำเนินการใด ๆ ในพื้นที่นิคมสหกรณ์ในเขตจังหวัดที่นิคมสหกรณ์ตั้งอยู่ ทราบถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินนอกเหนือจากการทำการเกษตร ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีก่อนถึงแม้ว่าที่ดินนั้นจะเป็นเอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้วก็ตาม

การดำเนินการตามวรรคแรก ต้องแจ้งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ พร้อมทั้งทำประกาศติดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการนิคมสหกรณ์ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานสหกรณ์นิคมด้วย

ข้อ ๑๑ ผู้ใดมิได้ปฏิบัติตามระเบียบคำแนะนำ คำตักเตือนของผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ ให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ฝ่าฝืนและรายงานให้สหกรณ์จังหวัดเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

หมวด ๒

การจัดที่ดินนิคมสหกรณ์

ข้อ ๑๒ บุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีแต่เพียงเล็กน้อยไม่พอต่อการครองชีพ หากประสงค์เป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ ให้สมัครขอเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ต่อผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ ณ ที่ทำการนิคมสหกรณ์นั้น (ตามที่นิคมสหกรณ์กำหนดสถานที่)

การคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ตามวรรคแรก ให้คณะกรรมการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้ง ดำเนินการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

ข้อ ๑๓ การประชุมคัดเลือกสมาชิกนิคมสหกรณ์ ให้ประธานกรรมการคัดเลือกเป็นผู้เรียกประชุม โดยมีหนังสือแจ้งวัน เวลา สถานที่ และเรื่องที่จะประชุมให้กรรมการทุกท่านทราบ

ข้อ ๑๔ ในการประชุมคณะกรรมการคัดเลือก ต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมให้กรรมการที่มาประชุม เลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

ข้อ ๑๕ ในการประชุมคณะกรรมการคัดเลือก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน หากกรรมการมีความเห็นแตกต่างจากมติ ให้บันทึกเหตุผลประกอบความเห็นไว้ในรายงานการประชุมด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๑๖ การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๗ การคัดเลือกและประกาศผลการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ ให้ประธานคณะกรรมการคัดเลือกประกาศผลการคัดเลือก ณ ที่ทำการของนิคมสหกรณ์และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่นั้น แล้วให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์รายงานผลพร้อมแนบสำเนารายงานการประชุมคัดเลือก และสำเนาประกาศผลการคัดเลือกต่อสหกรณ์จังหวัดเพื่อรายงานอธิบดีทราบ

ข้อ ๑๘ ให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ แจ้งสมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้ได้รับคัดเลือกรวมตัวกัน ขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์โดยเร็ว

กรณีที่มีสหกรณ์นิคมอยู่แล้ว ให้ผู้ได้รับคัดเลือกสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมนั้น

ข้อ ๑๙ ให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ ดำเนินการทำแผนผังจัดแบ่งที่ดิน และแสดงเขตที่ดินที่จัดแบ่งให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์ไว้ในแผนผังของนิคมสหกรณ์

ข้อ ๒๐ การรายงานขอออก กสน. ๓ ต้องแนบเอกสารหลักฐานของผู้ขอประกอบ ดังนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) สำเนาทะเบียนสมรส/หย่า (ถ้ามี)

(๔) หลักฐานการเปลี่ยนแปลงแก้ไข คำนำหน้าชื่อ ชื่อ ชื่อสกุล

(๕) อื่น ๆ (ถ้ามี)

ข้อ ๒๑ ให้กองมีหน้าที่ตรวจสอบรายงานการขอออก กสน. ๓ แล้วนำเสนอความเห็นต่ออธิบดี เพื่อพิจารณาออก กสน. ๓ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๒๒ เมื่อผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ได้รับแจ้งผลการออก กสน. ๓ แล้วให้แจ้งผลการอนุญาตให้สมาชิกนิคมสหกรณ์รายนั้นทราบเป็นหนังสือและให้มารับ กสน. ๓ ณ ที่ทำการนิคมสหกรณ์โดยเร็ว

ข้อ ๒๓ ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ต้องจัดทำทะเบียนคุม กสน. ๓ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๒๔ สหกรณ์จังหวัดมีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้สมาชิกนิคมสหกรณ์ซึ่งได้รับ กสน. ๓ แล้วแต่ยังไม่ได้รับ กสน. ๕ ออกไปจากพื้นที่นิคมสหกรณ์โดยมีเหตุอันควร

ข้อ ๒๕ เมื่อสมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้ได้รับ กสน. ๓ แต่ยังไม่ได้รับ กสน. ๕ มีเหตุให้พ้นจากนิคมสหกรณ์ ให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีต้องไปจากนิคมสหกรณ์เกินหกเดือน ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑.๑) สมาชิกนิคมสหกรณ์ไปจากนิคมสหกรณ์โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้แจ้งเตือนเป็นหนังสือให้สมาชิกผู้นั้นทราบและดำเนินการให้ถูกต้อง

(๑.๒) สมาชิกไปจากนิคมสหกรณ์เกินกว่าหกเดือนโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้แจ้งสมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้นั้นทราบ ถึงการสิ้นสุดแห่งการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ โดยแจ้งเป็นหนังสือต่อสมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้นั้น หรือส่งหนังสือไปยังภูมิลำเนา หรือไปยังที่อยู่ที่ได้ไว้ในใบสมัคร

(๑.๓) รายงานผลตาม (๑.๒) ให้อธิบดีพิจารณา เพิกถอนการอนุญาตฯ

(๑.๔) ประกาศแจ้งเพิกถอนการอนุญาตฯ ติดไว้ ณ ที่ทำการนิคมสหกรณ์และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่นั้น

(๒) สมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้ได้รับ กสน. ๓ แต่ยังไม่ได้รับ กสน. ๕ หากมีความประสงค์สละสิทธิ์ การเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวให้ดำเนินการ ดังนี้

(๒.๑) สมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้นั้นแจ้งความประสงค์สละสิทธิ์การเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเป็นหนังสือต่อผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์

(๒.๒) ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์รายงานสหกรณ์จังหวัดเพื่อเสนออธิบดีพิจารณาเพิกถอน กสน. ๓ แปลงที่ดินดังกล่าว

(๒.๓) เมื่อได้เพิกถอนตามข้อ (๒.๒) แล้ว ให้ถือว่าเป็นที่ดินแปลงว่าง เพื่อดำเนินการตามข้อ ๑๒ ต่อไป

(๒.๔) ปิดประกาศเพิกถอน ณ ที่ทำการนิคมสหกรณ์และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่นั้น

ข้อ ๒๖ หากสมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้ได้รับ กสน. ๓ และยังไม่ได้รับ กสน. ๕ ได้ถึงแก่กรรม ให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ดำเนินการตามข้อ ๑๒

เมื่อได้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ตามวรรคแรกแล้ว ให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์รายงานอธิบดีเพื่ออนุญาตให้สมาชิกนิคมสหกรณ์เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์โดยผู้มีสิทธิได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์จะต้องอยู่ในลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) ทายาทโดยธรรมของสมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้ได้รับ กสน. ๓

(๒) ในกรณีที่ไม่มีบุคคลตาม (๑) ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๒

การรายงานตามวรรคสอง ให้แนบเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

(๑) บัญชีเครือญาติ

(๒) กสน. ๓ ของสมาชิกนิคมสหกรณ์ที่ถึงแก่กรรม

(๓) สำเนาโฉนดที่ดิน

ข้อ ๒๗ เมื่อสมาชิกนิคมสหกรณ์รายใดได้ปฏิบัติครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ แล้วให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์แจ้งให้สมาชิกนิคมสหกรณ์รายนั้นยื่นคำขอออก กสน. ๕ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด โดยแนบเอกสารหลักฐาน ดังนี้

- (๑) กสน. ๓ ที่ปรากฏรายชื่อสมาชิกนิคมสหกรณ์ที่ได้รับอนุญาต
- (๒) รูปแปลงที่ดิน
- (๓) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- (๔) สำเนาทะเบียนบ้าน
- (๕) หลักฐานการเปลี่ยนแปลงแก้ไข คำนำหน้าชื่อ ชื่อ ชื่อสกุล หรืออื่น ๆ (ถ้ามี)

ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว ให้เสนอสหกรณ์จังหวัดเพื่อรายงานเสนอต่ออธิบดี

ข้อ ๒๘ กองมีหน้าที่ตรวจสอบรายงานตามข้อ ๒๗ และพิจารณาเสนออธิบดีเพื่อพิจารณาออก กสน. ๕ ตามแบบที่อธิบดีกำหนดให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์เป็นราย ๆ ไป

ข้อ ๒๙ เมื่อผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ได้รับแจ้งผลการออก กสน. ๕ ให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์รายใดแล้ว ต้องแจ้งให้สมาชิกนิคมสหกรณ์รายนั้นทราบเป็นหนังสือเพื่อให้มารับ กสน. ๕ ณ ที่ทำการนิคมสหกรณ์โดยเร็ว

ข้อ ๓๐ ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ต้องจัดทำทะเบียนคุมการออก กสน. ๕ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๓๑ สมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้มีสิทธิได้รับ กสน. ๕ หรือได้รับ กสน. ๕ แล้วได้ถึงแก่กรรมแต่ยังไม่ได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) กรณีสมาชิกนิคมสหกรณ์ได้รับ กสน. ๕ แล้ว สามารถนำไปออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ในกรณีที่สมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้นั้นเสียชีวิต ให้ทายาทสมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้นั้นดำเนินการขออออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

(๒) กรณีที่สมาชิกนิคมผู้มีสิทธิได้รับ กสน. ๕ ได้ถึงแก่กรรม โดยได้ปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่จะได้รับ กสน. ๕ แต่ยังไม่ได้รับ กสน. ๕ สิทธิดังกล่าวจึงมีอยู่ก่อนถึงแก่กรรมซึ่งเป็นมรดกของผู้ถึงแก่กรรม ให้พิจารณาคัดเลือกทายาทโดยธรรมให้เข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์แทน และเมื่อได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินแทนแล้ว ให้ดำเนินการขออออก กสน. ๕ ได้

หมวด ๓

การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์

ข้อ ๓๒ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ นิติบุคคล หรือบุคคลใดประสงค์จะขออนุญาตใช้ประโยชน์หรือกระทำการอื่นใดภายในพื้นที่นิคมสหกรณ์ เพื่อวัตถุประสงค์หนึ่งวัตถุประสงค์ใด ให้ยื่นคำขอต่อ

ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด โดยให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์รายงานต่อ สหกรณ์จังหวัดเพื่อนำเสนออธิบดี พิจารณาคำขออนุญาต

ผู้ขออนุญาตต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(๑) นิติบุคคล ที่จดทะเบียนในประเทศไทย และผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วน ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และต้องไม่เป็นนิติบุคคลต่างด้าว

(๒) บุคคลธรรมดา หรือคณะบุคคล ต้องมีสัญชาติไทย บรรลุนิติภาวะ และมีถิ่นที่อยู่ ในประเทศไทย

ในกรณีดังต่อไปนี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับของวรรคสอง ได้แก่ การขออนุญาตสร้างวัด สำนักสงฆ์ หรือสถานประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ผู้ยื่นคำขออนุญาตต้องมีใช้พระหรือนักบวช ตามแต่ละศาสนา ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ต้องได้รับความเห็นชอบเป็นหนังสือจากสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ กรมการศาสนาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือ ผู้ได้รับมอบอำนาจจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นผู้ยื่นคำขอ โดยให้ยื่นคำขอตามความใน วรรคแรก

กรณีวัดหรือสำนักสงฆ์ ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้ว ให้เจ้าอาวาส หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ จากเจ้าอาวาส หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นผู้ยื่นคำขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์

ข้อ ๓๓ ประเภทของกิจการ ขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์

(๑) กิจการอันเกี่ยวกับแผนพัฒนาประเทศ นโยบายรัฐบาล และหน่วยงานของรัฐ

(๒) กิจการพัฒนาโครงข่ายระบบโทรคมนาคม เพื่อการพัฒนาระบบการสื่อสารโดยผ่าน สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ โครงข่ายบรอดแบนด์ หรืออินเทอร์เน็ตโครงข่ายวงจรสื่อสารทั้งภาคพื้นดิน หรือเคเบิล หรือสัญญาณอื่นใดที่ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารในระบบโทรคมนาคม

(๓) กิจการทางวิชาการ การสาธิต การทดลอง เพื่อประโยชน์ทางเกษตร เช่น แปลงสาธิต สถานีทดลอง การวิจัย การพัฒนาพันธุ์พืช สัตว์ และประมง ศูนย์พัฒนาอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์ และพันธุ์พืช และศูนย์การเรียนรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

(๔) กิจการที่ส่งเสริม หรือการพัฒนาอาชีพเกษตรกรหรือประกันราคาพืชผลหรือลดต้นทุน การผลิตทางการเกษตร อันเกี่ยวกับการผลิต และการตลาด เช่น สถานที่รวบรวม จัดเก็บตลาดกลาง รับซื้อหรือจำหน่ายผลผลิต สถานที่ผลิต แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ศูนย์เมล็ดพันธุ์พืช ศูนย์พัฒนา องค์ความรู้อาชีพเกษตรกร สถานที่ผลิตปุ๋ย เป็นต้น

(๕) กิจการด้านบริการ ร้านค้า การประกอบกิจการที่อยู่อาศัยเชิงพาณิชย์

(๖) กิจการส่งเสริมด้านการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์สงเคราะห์อื่น ๆ

(๗) กิจการส่งเสริมสุขภาพ สาธารณสุข และสังคมสงเคราะห์

(๘) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตทางการเกษตร หรือการส่งเสริมการสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกร เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงานผลไม้กระป๋อง โรงงานน้ำมันพืช ปาล์ม ทานตะวัน โรงงานแปรรูปสัตว์ หรือสถานที่สำหรับแปรรูปผลไม้ หรือผลิตผลทางการเกษตรอื่น ๆ และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๙) กิจกรรมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในที่ดินในพื้นที่นิคมสหกรณ์ เช่น ดิน หิน กรวด ทราย ลูกกรัง แร่ รังนก ไม้หวงห้าม ไม้เศรษฐกิจ มูลค่างคาว หรือทรัพยากรอื่น ๆ เป็นต้น

การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน ประเพณี วัฒนธรรม อาชีพการเกษตร และอื่น ๆ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับผังเมือง และกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ กิจกรรมที่ไม่เข้าเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้อยู่ในดุลยพินิจของอธิบดีพิจารณาอนุญาตเป็นการเฉพาะราย โดยกำหนดพื้นที่ตามความจำเป็นที่ใช้ประโยชน์จริง ไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่ทั้งหมด และต้องมีพื้นที่เพื่อการเกษตร หรือที่อยู่อาศัย หรือพื้นที่สีเขียว ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์เงื่อนไขให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๓๔ การพิจารณาอนุญาต ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ระดับจังหวัด ประกอบด้วย สหกรณ์จังหวัดที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้น ๆ เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นซึ่งอธิบดีแต่งตั้ง อีกไม่เกิน ๔ คน เพื่อพิจารณากลับกรองเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนอกเหนือจากการทำการเกษตรระดับกรม

(๒) เมื่อกอง ได้รับรายงานตาม (๑) ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ระดับกรม ประกอบด้วย รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการและกรรมการอื่นซึ่งอธิบดีแต่งตั้งอีกไม่เกิน ๘ คน มีหน้าที่พิจารณากลับกรองเสนอความเห็นต่ออธิบดี

เมื่ออธิบดีได้อนุญาตแล้ว ผู้อำนวยการกองดำเนินการตามข้อ ๔๐ รวมทั้งแจ้งผลการอนุญาตเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ในที่ดินนอกเหนือจากการทำการเกษตรต่อผู้ขออนุญาต

กรณีอธิบดีไม่อนุญาตหรืออนุญาตตามคำขอบางส่วน ให้แจ้งผลการพิจารณาต่อผู้ขอ พร้อมแจ้งสิทธิอุทธรณ์ต่ออธิบดี ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอได้รับแจ้ง

ข้อ ๓๕ การหาประโยชน์จากทรัพยากรภายในพื้นที่นิคมสหกรณ์ ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ต้องจัดให้มีการประมูล โดยเรียกเก็บค่าบำรุงนิคมสหกรณ์ในอัตราไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ตามประกาศของกรมส่งเสริมสหกรณ์

ข้อ ๓๖ การอนุญาตให้สมาชิกหรือบุคคลภายนอกใช้ประโยชน์ในที่ดินภายในพื้นที่นิคมสหกรณ์ ในกรณีปกติกำหนดให้อนุญาตไม่เกินคราวละ ๕ ปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันสมควร อธิบดีอาจพิจารณา อนุญาตให้ใช้เกินกว่า ๕ ปี ก็ได้ แต่ไม่เกินคราวละ ๓๐ ปี

กรณีการทำการอย่างอื่น นอกจากทำการเกษตร หรือเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ ไม่อยู่ภายใต้ บังคับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง โดยให้เป็นดุลพินิจของอธิบดี

ทั้งนี้ การขออนุญาต การอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขั้นตอนที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๓๗ กรณีเมื่อครบกำหนดการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ หากผู้ได้รับอนุญาตมีความประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินตามวัตถุประสงค์เดิมต่อไปอีก หลังจากที่ ครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญาแล้ว ผู้ขอใช้ต้องแสดงความประสงค์เป็นหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการ นิคมสหกรณ์ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ก่อนสิ้นสุดระยะเวลาตามสัญญา โดยยกเว้น การดำเนินการตามความในข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง ส่วนเงื่อนไขการใช้ประโยชน์ที่ดิน และอัตราค่าบำรุง นิคมสหกรณ์ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด ณ วันที่อนุญาต

ข้อ ๓๘ หากผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินตามข้อ ๓๔ ไม่ได้ใช้ที่ดินตามวัตถุประสงค์ ที่ขอใช้ ถือว่าสิ้นสุดการอนุญาต โดยให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ดำเนินการรายงานสหกรณ์จังหวัด เพื่อดำเนินการตามข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง เสนอต่ออธิบดีเพื่อเพิกถอนการอนุญาต

เมื่ออธิบดีเพิกถอนการอนุญาต ให้แจ้งผลการเพิกถอนต่อผู้ได้รับอนุญาต พร้อมแจ้งสิทธิอุทธรณ์ ต่ออธิบดี ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับแจ้ง

ข้อ ๓๙ อัตราค่าบำรุงนิคมสหกรณ์ การใช้ที่ดินและการใช้ทรัพยากร ให้เป็นไปตามประกาศ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

ข้อ ๔๐ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์หรือกระทำการอื่นใดในที่ดิน ทรัพยากรในที่ดินและ ทรัพยากรอื่น ๆ ภายในพื้นที่นิคมสหกรณ์ ต้องทำหนังสือสัญญาตามแบบที่อธิบดีกำหนด

การชำระค่าบำรุงนิคมสหกรณ์ตามที่ได้รับอนุญาต ให้ชำระทั้งหมดคราวเดียวในวันทำสัญญา จึงจะมีสิทธิเข้าหาประโยชน์หรือกระทำการอื่นใดภายในพื้นที่นิคมสหกรณ์ได้ เว้นแต่สัญญาการอนุญาต เกินกว่า ๕ ปี ให้ชำระเป็นงวด ทุก ๆ ๕ ปี

ในกรณีผู้ได้รับอนุญาตมีความประสงค์ขออนชำระค่าบำรุงนิคมสหกรณ์ ให้มีหนังสือขออนชำระ โดยให้ผ่อนชำระได้ไม่เกิน ๖ งวด ชำระงวดละเท่า ๆ กัน ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๓ ปี ทั้งนี้ ต้องชำระงวดที่หนึ่ง ภายในปีทีหนึ่ง

ในการอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าบำรุงนิคมสหกรณ์ ให้คิดเงินเพิ่มร้อยละ ๑ ของเงินที่ผ่อนชำระ แบ่งจ่ายเงินเพิ่มทุกงวด งวดละเท่า ๆ กัน

การพิจารณาการอนุญาตให้ผ่อนชำระ ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากลับกรองระดับกรม เพื่อนำเสนออธิบดีพิจารณา

กรณีมีการผิณฑ์ชำระเงินค่าบำรุงนิคมสหกรณ์ ให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ดำเนินการรายงาน สหกรณ์จังหวัด เพื่อดำเนินการตามข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง เสนอต่ออธิบดีเพื่อเพิกถอนการอนุญาต

ในกรณีสัญญาการอนุญาต เกินกว่า ๕ ปี ให้มีสิทธิผ่อนชำระเฉพาะค่าบำรุงนิคมสหกรณ์ ของปีที่ ๑ - ๕ เท่านั้น

หมวด ๔

การเงินและการจัดการทรัพย์สินของนิคมสหกรณ์

ข้อ ๔๑ ให้มีคณะกรรมการบริหารเงินรายได้นิคมสหกรณ์ ประกอบด้วย รองอธิบดี กรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการอื่นอีกไม่เกิน ๑๒ คน ซึ่งอธิบดีแต่งตั้ง มีหน้าที่พิจารณาครั้งกรอง กรอบวงเงิน แผนงาน โครงการ การขอกู้ยืม เงินจ่ายขาด และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเงินรายได้นิคมสหกรณ์ และเรื่องอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย จากอธิบดี

ข้อ ๔๒ ให้กองเปิดบัญชีเงินรายได้นิคมสหกรณ์ไว้ที่ธนาคาร ชื่อบัญชี “บัญชีเงินรายได้ นิคมสหกรณ์” เพื่อรับและจ่ายเงินรายได้นิคมสหกรณ์

ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดดำเนินการเปิดบัญชีเงินรายได้นิคมสหกรณ์ไว้ที่ธนาคาร ชื่อบัญชี “เงินรายได้นิคมสหกรณ์ จังหวัด.....” เพื่อรับโอนเงินกู้ยืมให้แก่สหกรณ์นิคม เงินจ่ายขาด เพื่อกิจการนิคมสหกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการและดำเนินการ

การถอนเงินต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ข้อ ๔๓ เมื่อกองได้รับเงินรายได้นิคมสหกรณ์แล้ว ให้ออกใบเสร็จรับเงินของทางราชการ ไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๔๔ การใช้จ่ายเงินรายได้นิคมสหกรณ์ ต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีก่อนทุกครั้ง หลักฐาน การจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ ๔๕ การจัดการทรัพย์สินของนิคมสหกรณ์ และการใช้จ่ายเงินรายได้นิคมสหกรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๔๖ ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดจัดทำรายงาน การรับ - จ่ายเงินรายได้นิคมสหกรณ์ ทะเบียนคุมสัญญาและลูกหนี้ การยืนยันยอดหนี้ การสอบทานหนี้ และการเร่งรัดติดตามหนี้ ส่งให้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ตามแบบรายงานที่กำหนด

ข้อ ๔๗ ให้กองจัดทำบัญชี ตามหลักบัญชีคู่ เพื่อใช้บันทึกรายการทางการเงินอันจะแสดงผล การดำเนินงานและฐานะการเงินของเงินรายได้นิคมสหกรณ์ที่เป็นอยู่ตามจริง

การปิดบัญชีตามวรรคแรกให้กระทำปีละ ๑ ครั้ง ตามปีงบประมาณ และจัดทำรายงานการเงิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปีที่กระทรวงการคลังกำหนด พร้อมรายละเอียด อื่น ๆ รายงานให้อธิบดี เพื่อทราบ ส่งให้หน่วยงานตรวจสอบภายใน กรมส่งเสริมสหกรณ์

เพื่อตรวจสอบภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ และส่งให้กองคลัง กรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อจัดทำรายงานการเงินรวมของกรมส่งเสริมสหกรณ์

ข้อ ๔๘ ให้หน่วยงานตรวจสอบภายในของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ตรวจสอบเกี่ยวกับการเงิน และการบัญชีของเงินรายได้ของนิคมสหกรณ์ แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้อธิบดีทราบอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๙ การใดที่ได้ดำเนินการตามประกาศ คำสั่ง ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบ ที่ถูกยกเลิกตามข้อ ๓ ให้ใช้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๕๐ การขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินนิคมสหกรณ์ที่ได้มีผู้ยื่นคำขอไว้ก่อนระเบียบนี้ ใช้บังคับแต่ยังไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี ให้ใช้หลักเกณฑ์ตามระเบียบนี้

ข้อ ๕๑ การเก็บเงินค่าช่วยทุนรัฐบาล ที่เรียกเก็บไว้แล้วก่อนระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ ให้ใช้อัตราเดิม

ประกาศ ณ วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙

นรินทร์ มุลิตา

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์